

لەۋرە پەستى لەزارچاۋ

چىرۇكى : ئەلى ئەشرف دەرويشيان .

ۋەرگىرانى : رىيوار ھەمە ئەمىن سىۋەيلى سلېمانى ۹۸۴

...] «ئەلى ئەشرف دەرويشيان» :

كوردىكى كرماشانىيە، بە زىمانى فارىسى ئەنوۋسىۋى يەككىكە لەچىرۇك نوۋسە

دەست رۆيشتۋەكانى جىھانى چىرۇك لەۋلاتى ئىران دا... .

بەزۇرى بۆمىندالان ئەنوۋسىۋى ۋ لەۋ بۋارەشدا، جى دەستى بە ئەدەبى مىندالان

ئىرانەۋە دىيارە.. گەلىك ئەھامەتى ۋ ئەشكەنجەى چىشتۋەۋە گەلىك (ئامىرى)

سزادانى بى تاقى كراۋەتەۋە. ئىستاش، لەبەكىك لە زىندانەكانى ئىرانداپە]

بۇ شاخەكان، بۇ كىۋەكان،

بۇ بىابان ۋ دەشتەكان... .

فەرموۋ فەرموۋ.

چەند كارئاسكىكى وردىلە بۇ كىۋەكانى يەكەدا.

ئەھاتن ۋ باز بازىيان بوو. يەككىك لە كارەكان زۇر زىتەلەۋ

زىرەك بوو، دەبوست خۇى لە جىگايەك قايم كات كەس

نەپىدۆزىتەۋە، ئاۋا رۇى، بى ئاگا لە ھاۋرىكانى داپرا،

ھەرچەند تەماشى ئەۋ دەۋرو بەرەى كرد كەسى نەبىنى .

ناچار بەرەۋ باخە دوۋرەكەى لىۋەى دىار بوو كەۋتە رى .

... ھەر رۇيشت، رۇيشت تا گەبشتە باخەكە، باخىكى

گەۋرە بوودرەختى تەمەن ھەزار سال دەۋرىان گرتىۋو،

باخەكەى لا ئاشنابوۋ، ھاتەۋە يادى بە مىندالى لەگەل باۋكىا

.. يەكى بوو، يەككىك نەبوو، جارىك لە جاران

(رۇزخان) ھىۋاش.. ھىۋاش بەئاسمانى بىگەردا ئەرۇى ۋ

تىشكە زىرىنەكەى بەسەر زەۋىدا پەخش دەكرد. چىا

بەرزەكان، لەدوۋرەۋە سەرى سىيان بۇرۇز داخستىر

برىقەيان ئەدەپەۋە. سەۋزەگىۋا درەختەكان دەستيان بە پرچى

رۇزخاندا دەھىنا. گۈلە رەنگاۋرەنگەكان تالە موۋە

ئالتونى يەكانى رۇزخانيان ماچ ئەكرد. بالئندە

دەنگ خۇشەكان گۇرانيان بۇ رۇزخان دەگوت :

... ئەى رۇزە خان، ئەى رۇزە خان.. .

ھەركات كە دىى ئىمە گۇرانىت بۇ ئەلىن.

بە خىر ھاتى، بە خىر ھاتى،

بۇ ھىلانە گچكەكانى سەر رۋوى زەمىن.. .

له ترسی گورگه درنده كان هاتبونه ئيره . ئاسكه بچوكى ئيمه له سهرة تاوه كه ميگ ترسا، به لام به خوي گوت : - با بچمه ناوه وه، بزائم چي ئه بي .

... چوووه ناو باخه كه، به پيچه وانهي باخه كانى تره وه ئه وي تاريك بوو! سه رانسهرى ئاسمانى هه وري رهش بالى به سه را كيشابوو، ئاسكه چكول كه به باشى وردبووه په له هه وريكي گه وري له شيوه ي ئازهلئكي ره شدا بهرچاو كهوت، كه به هه زاران چاوى مون و تووره ييه وه ته ماشاي ده كرد . ئاسكه له ترسان سه ري داخست و كهوته رى . . .

باخيكي خاموش و كپ بوو . نه چرپه بك، نه سه مايه ك، نه بگه ره و به رده ي ژيان، ده تگوت هه چي به كي تيدايه مردوون! . ته نها جار جار يك دهنگي گريان له گوشه و كه ناره كانه وه ده هات، كه به باشى گوئى راده هيشت و ته ماشاي ده ورو به ري خوي كرد، گولاله سووره يه كي بهر چاو كهوت سه ري داخستوه و گريان و هاوار هاواري به تي و ده يوت :-

- خوشه ويسته بچكوله كم كوز په له كم بو چوي بو شه ري هه وره ره ش؟ بو ئاوا منت زامدار كرد؟ خوشه ويستم . . . نازداره كم . . .

... ئاسكه چكول دلي پر بوو . چوووه پيشه وه سه لامى له گوله سووره كردو گوئى :

- گوله خان، بوچي نه گري؟ .

گولاله سووره كه سه ري به رزكرده وه، دلويه فرميسكه كانى له سه ره رووه سووره كه ي بوون تكانه سه ر ليواره ره شه كه ي داوينى، هه ناسه يه كي هه لكيشا . نه شكه كانى پاك كه هه و گوئى :

- ئه ي ئاسكه چو باخه كه مان نابيني ئه لئى شه وي تاريكه؟ مه گه ر ئه و ديوه ره شه ي ئاسمان نابيني كه رۆژى زيندانى كردوه؟ ئه وه سه له هاي سه له ئه م باخه ي ئيمه هه تاوى به رنه كه وتوه، هه نديك به تاريكي راهاتوون، منداله كانمان واده زانن كه ژيان هه ر به م جوړه يه . به لام لوه كان كه له رۆژانى منداليانا له بهر هه تاودا يارى يان ئه كردو ئه ويش به په نجه زيرينه كانى ختوكه ي ئه دان، تائيشاش رۆژ خانيان له ياد نه چوو، كوره كه ي منيش به كيگ بوو ئا له وانه كه له گه ل كورى مام كيسه ل و كچي گوله به رۆژه دا

هه رسنيكيان به ره و شه ري ديوه ره ش چوون، ئه وان به يانئى يه ك له سه ر بالى «با» كه دوژمنى هه وره ره شه دانيشتن و رويشتن و رويشتن . . . هه وره ره ش به سه ي زانى و پيكنه نى و قيراندى . . شمشيره كه ي هه لكيشا و ئيتر له وه دو منداله كانمان نه گه رانه وه . . گولاله سووره ئا ليره دا خوي پي نه گيراو كه وته وه هاوارو گريان، دهنگي ئا ه و ناله ي ئه و ناوه ي پر كرد!

... مام كيسه ل سه ري برده وه قاوغه كه ي و گريا .
... گوله به رۆژه ش سه ري داخست و گريا . «با» ش به هياوشى خوي په ناي شاخ و داره كان داو ويزه ويز .

... ئاسكه چكوليش زور غه مبار بوو، بويه ده ستي به گريان كرد . له م كاته دا گوله وه نه وشه يه كي كورته بالا كه دم و چاويكي خرو بهرچه مي ره ش و دريژى هه بسوو به خه نده وه گوئى :

... ديسانه وه ده ستان كرده وه به گريان و ناله نال؟ له جي ي ئه م كارانه هه ستن و شتى بكن . له گريان و كروزانه وه چي به به ره م دي؟ منيش هه روك ئيسوم، به لام هيج كات گريان به رپي رزگار بوون نازانم . واپير ئه كه نه وه كه هه وره ره ش رقى هه لده ستي، ئه و ئيستاسته كه يفي سازه كه ئيمه ده گرين!

* * *

... شه وي ئاسمان تاريك تر بوو . ئاسكه چكول له په ناي دره خنيكي كونه سالددا پالي دابوو وه وه له بيري كرده وه دا نقوم بوو بوو، ئه و شه وه هيج خه فه تي نه خوارد . بيري كرده وه بيري كرده وه بزي ده ركه وت گريان و گوشه گيري و هيج نه خواردن سوودىكي ني يه . به خوي گوت :

- ده بي كاريك بكم . وه نه وشه خان راست ئه كات، واچاكه به يانئى چاوم پي بكه وي و قسه ي له گه ل بكم، تا بزائم ئه وي ده يگوت هه ر قسه ن يان به راستى ئه يه ويت شتيك بكات كازيوه ي به يانئى بوو كه ئاسكه چكول له دهنگي كه له شيره سووري باخه كه به خه بهر هات .

... كه له شيره سوور به دهنگيكي به رز ده بخويند :

يادى هه تاو هه ر بزي .

هه تاوى سووري ژيان به خش،

هه تا ئه مروش ديل و به ندى هه وره ره شه .

به لام،

با به يادی نه وه وه،

(ژيان) ده ست يی بکه ينه وه.

... ناسکه چکول راست بووه، چووه لای نه و دره خته ی
که له شیره سووری له سر وه ستابوو. سهلامی لی کردوهر
گوئی:

- چی رووی داوه! روژ له قه فسی هه وره شهدا زیندانه،
ئیتیر گورانی چی بو نه ئتی؟.

... که له شیره سهری خوار کرده وه گوئی:

- من سائسه های سال په یامبه ری روژ بووم و هه والی
هه له پاتنی نه ییم نه گه باند، ئیستا که له زیندانی هه وره شهدا
دیل کرود نیی به یلم به بیره وه ری به کان نامویی و یادی
نه کئی. نم کاره بو به نه کم که هه مووان له بیري
روژ دابن. نه گه رچی خه ریکه گه روم بریندار ده یی، به لام
خوشحالم که نه هیلم نه وانی تریش له یادیان بجی. من
وه کو بولبول نیم هه ر له به یانی تا نیواری له ناو نم
تاریکی به دا گورانی بو گولیکی سیس بوو نه لی که له و
گوشه به دایه، سهری داخستوو و لیره و له وی ده نیشتی و
ده یه ویت به شیره بی ئومیده کانی دلی خه لکی باخ
راکیشی.

... له شوینه دا، بولبول که ناوی خو ی وانا بوو گوله له
سهر دره ختیکی تره وه ده ستی به خویندن کرد:-

... نه ی گوله جوانه که ی من،

پرچه کانت به شانیه نه لماس دایینه

به راست، تو له تاریکایی به دا چ ره نگیکی؟

ئای... دلۆپه ئاره قه کانی رووت

چه نده به جوانی دانیشتون...

دوایی بولبول له چله وه فری به نه و چل رووی کرده
دانیشتوانی باخ و خویندی:

شکا، شکا.

تاریکی، تاریکی.

ئیمه مردوین،

ئیتیر کهس هه لئاستیته وه...

ئیتیر روژ ناگه ریته وه...

نه ی مردوو به کفته کان

خواتان له گه ل... خواتان له گه ل...

... ناسکه چکول به کرده وه ی بولبوله که پیکه نینی هات،

چووه نزیك بولبوله که وه گوئی:

- نم قسانه چین؟ شیت بوی؟ قسه به ک بکه ئیمه ش لی ی
تیگه یین. بولبول له وکاته دا چاری خو ی به ستن و ده فته ری
شیره کانی که له گه لا سیو درووستی کردبوو، په ره په ری
نه کرد، له ژیر چاوه وه ته ماشایه کی ناسکه که ی کردو گوئی:
- تو تیناگی، من شیره بو دلی خوم نه لیم.

ناسکه چکول گوئی:

- نه ی باشه بو روو له باخ ده که ی و شیره ده خوینی به وه؟
باشتر وایه بجیته وه هیلانه که ی خوت و، شیره بوخوت
بخوینی به وه.

بولبول گوئی:

- ئیتیر نه وه په یوه ندی به تووه نی به.

فری و چووه لای گولیکی سیس بوی تر.

... له کاته دا بایه قوشیکی پیری چاویلکه له چاو له سهر
په رژینی باخه که وه فری و نزیك بووه، له کاتیکدا قاقا
بی نه که نی گوئی:

- ته ماشاکن شاعیر چی ده لی. ئیستا گوئی گرن با شیره تان
بو بخوینمه وه. له کاتیکدا که زنجیری سه عاته
ئالتونی به که ی سهر سکه گه وره که ی نه ملاو لا پی ده کردو
چاویلکه کانی ریک نه خستن ده فته ری شیره کانی که له
گه لا چنار دروست کرابوو ده ریناو ده ستی به خویندنه وه
کرد.

به گل و خوئی بیابان قه سم

به ریش و سه بیل گه وره کان قه سم

سویند به خه یاری پی نه گه بو بیت

به بالای به رزی باینجان قه سم

نم ویرانه یه م تا نه به د لا خوشه

به چوراوگی نه شککی هه تیوان قه سم.

... داره بی به کی رزیو له ولاره سهریکی راوه شانند. له

خالیکدا جیره چیره لیوه ده هات گوئی:

- چاکه... چاکه...

... ناسکه چکول پیکه نینه که ی خو ی گرت. چوو

که میک بگه ری. به لای دارتوو به کی گه وره دا تیه ری.

له ناکاو کریمیکی ئاوریشمی به رچاو که وت سهرگه رمی

خواردنی گه لا توو بوو. سهلامی لی کردو گوئی:

- سه لام كرمى ئاوريشم .

به لام كرمى ئاوريشم ئه وهنده سهر گهرمى خواردن بوو، به ئاگا نه هاته وه وه لامى نه دابه وه ئاسك دووباره سه لامى لى كرده وه، ئه مجارهش وه لام نه بوو. ئه وه بوو له وه زياتر خوى پى نه گيراو گوتى :

- ئاخىر تۆزىك به خوتنا بچوره وه . تۆ وائەزانی تۆيان له م تاريكستانى يه دا هەر بۆ ئه وه دروست كردوه كه گه لاكان بخويى و دوايى دانيشى و تالە ئاوريشمان دروست كه ي؟ ئه وهنده تال به دورى خوتنا ته نه نى كه له ناوياندا به نديى و له كوتايشدا هەر له وزيندانه ي بۆ خوت دروستى ده كه ي ئه تكوژن و به ره مه كه شت ئه بن .

به لام زور له هاورپى زرنكه كانت پيش ئه وه ي بيان كوژن، وشيار ده بنه وه وه خويان رزگار ده كن . . له ده شته ئازاده كانا، ده دهنه شه قه ي بال .

... كرمى ئاوريشم ئاليره دا ده ستى هه لگرت و گوتى :

- راست ئه كه ي، باشه پىم بللى ده بى كه ي ده رباز بم و بفرم .

ئاسك گوتى :

- ئه وه په پيه ونه ندى به خوته وه يه . له گه ل هاورپى كانى ترت كۆبه ره وه له جياتى ئه وه ي له به يانى تا ئيواره هەر بخويى، كه ميكيش قسه له گه ل يه كترا بكن، به گه وره كان بللى كه ي كاتى ده رباز بوونه له قه فه س؟ تاكو بى هه لئويست نه يى، هه ميشه هەر هه مان ئاش و هه مان تاسه بووه .

كرمى ئاوريشم سوپاسى ئاسكى كردو په يمانى دابه كه له بيري ئه و كاره لاي بى . دنيا تاريك تر بوو بوو، ئاسكه چكۆل له هيلاكه وه له پال دارى كدا خه وى لى كه وت .

*** باخ ***

... دنيا كه ميك رووناك بووه وه، كه له شير ديسانه وه ده ستى كرده وه به سرود خويندنه وه . بولبول و بايه قوش شيعره تازه كانيان خويندنه وه . دواى ئه وه ي بريك گالته يان به يه ك ترى كرد هه ره كه يان چوو به لاي ئيشى خويه وه .

... ئاسك هاته لاي گوله خان و وه نه وشه و مام كيسه ل، گوله به روژهش له وى بوو، له دوينى وه كه وه نه وشه خان قسه كانى كرد بوون، كه سيان نه ده گريان، دوى شه و هه موو له بىر كرده وه دا بوون، له ده ورى يه ك دانيشت بوون . وه نه وشه خان گوتى :

- ئه بى شتيك بكه ين .

مام كيسه ل گوتى :

- من ئاماده م . .

گوله به روژه گوتى :

- من سه رگه ردان بووم، سه رم گىژ ده خوا، ده چمه هه رلايه ك روژ نابىنم، منىش ئاماده م .

«با»ش به ده نگه به رزه كه ي ئاماده يى خوى نيشان دا .

ئاسك به «با» ي گوت :

- بى ده نگه به، هه ميشه ده نگه ده نگه . تۆزنى ئاگات له خوت بيت . هه ستت هه يه؟ مه گه ر هه وره ره ش به ئاسمانه وه نابىنى به هه زاران چاو ته ماشامان ده كاو به هه زاران گوتى، گوتى قولاخى قسه كانمانه، يه كيك بيه وى كارىك به ره هم بىنى، ئيتر ده نگه ده نگه و نزا كردن ده خاته لاه، من ئه م قسانه م له بابمه وه بو جى ماون .

«با» گوتى :

- به سه رچاو ئاسكه گيان، قسه كانت بكه .

ئاسك ده ستى پى كرده وه :

- ئيمه ده بى ئاماده بين بو رزگار كردنى روژ خان، له زيندانى هه وره ره شى هه زار چاودا، قسه بو ئه وان دى بكه ين، ئه وانه بولاي خويمان راكيشين . روژيان به ينيه وه ياد . بيان به ينه لاي رووباره كه وه تا هه ر يه كه يان ره نگه زردى و سىس بوى خويانى تيا بىنين . تى يان بگه يه نين كه له چ كه شتيكدا ئه ژين، وه نه وشه خان هه موو وه نه وشه كان و گوله خان هه موو گوله كان و كيسه ل و گوله به روژه و «با» هه موو كۆبه ين هه ركه سه قسه ي خوى بكاو ئه گه ر رايه كى هه بيت ده رى برى . ژيانى خويمان منداله كانمان به نده به روژه وه، ئه گه ر هه تا نه بى ئاوه كان نابنه هه لم و ناچنه ئاسمان و باران نابارىت، ئه گه ر هه تاو نه بى منداله كانمان گه وره نابن . هه ميشه ره نگه زه رد ئه بن . ئه گه ر هه تاو نه بى ميه و پى ناگات . قوخه به تامه كان و سىوه سووره كان و گىلاسى شين و گوله ره نگاو ره نگه كان نايه ن . ئه گه ر رووناسكى نه بيت چاومان هىچ نابىنى، ئه گه ر بش بىنى هه موو شتيك ره ش ده بى . هه تاو هىزمان ده داتى، خوراكمان ده داتى رووناسكىمان ده داتى تا كار بكه ين، تا منداله كانمان له ناو سه وزه گيادا يارى بكن و گه وره بين، له پىناوى ئازادى روژا پىويسته فيداكار بين . ده بى كۆبينه وه و

زورانبازی بکهین. بیگومان لہم ریگاہدا چہندانیکمان
لہدست ئەچن بەلام ئەگەر رۆژ نہیبت، ھەموومان تیا
ئەچین، خوئەگەر لەناویش نہچین ئەواھەموان نہخووش و
بریندارو بیچارە ئەبین، کەئەمە لەمردن ناخوشتەرە ئاسکە
چکۆل لہ قسەکانیا گەبشتە ئیرە تەماشای دەورو بەری کرد.
ھەموو دانیشوانی باخ لہ دەوری خەربوونەوہ.

لہ ناکاو گرمە ی ھەورەپەش بەرزبووہ،
چەخماخە یەکی لیداو کردی بەتوفان. ھەموو خەلکی
باخەکە رایان کرد، ئاسک و گولەخان و وەنەوشە و گولە
بەرۆژە لہ گەل کەسەل و کەلەشیرە سوور، خۆیان کرد بەژیر
داریکدا. دەرکە نەرزە یەک بەردەم و چاوہ جوانەکە ی
وہنەوشەخان کەوتیە خۆینی لی دەتکا. مام کەسەل سەری
لہ قاوگەکە ی ھاریشت و باکی بەھیچ شتیک نہبو، دووسی
شوینی گولە بەرۆژەش تیک شکابو، لەپشتی ئاسکەش
خوین دەھات، لہم کاتەدا کەمتیاریک لہ دوورەوہ ھات
کە ئاسکە و ھاوڕیکانی دی دەستی بەپیکەین کرد. باب
قوشیش لەولاوہ بەشیک لہ دەفتەرەکە ی خویندەوہ و پیکەنی
بولبولیش دەستی لہ ملی دلدارە زەرد نەبووہکە ی کردبوو
ئاگای لە دنیا نەمابوو. جار بە جارێک شیعە ییکی
دەخویندەوہ.

... ئاسکە چکۆل روی کردە کەمتیارو پئی گیت:

- بەچی پئی ئەکەنی؟

... کەمتیار بەگالئە پیکردنە وە گوتی:

- زۆر ویستیان ئەم جووہ کارانە بکەن، بەلام نہبانتوانی و
گیانی خویشیان لەدەست چوو چاکتر وایە بچی بەلای ئیشی
خوئەوہ... کەسێک نی بەبتوانی لہ گەل ھەورەپەشدا شەر
کات.

... ئاسکە گوتی:

- من لەدوای بینی ئەم وەزە نانتوانم ریگا بگرم و برۆم لہ
تاریکایی دا وەکو تو لاشە ی رزیوی ئازەلەکان بخۆم و
بەخووشی بنۆم. ھەرگیز لہ مەو بەر نہمزانوہ لہم جیھانەدا
باخیک ھەبە لہ جیاتی رۆژ، ھەوری پەش تیا فەرمان
رەوایی. ئیستا کە زانیوہ، ھەرگیز ناگەریمەوہ ئیرە جیگە ی
منە، تۆبە خوئ پئی ئەکەنی، چاکترە برۆی بەلای ئیشتەوہ.
... ھاوڕیکانی ئاسکە کەوتنە پلار لہ کەمتیار ھاوشتن،
ئەویش ھەر ھیندە ی پئی کرا لەموزی بخاتە لای قاچەکانی و

راکات.

لەم شوینەدا کاک چۆلەکە، کە گوتی لەقسەکانیان بوو
ھاتە پێشەوہ و گوتی منیش لہ گەل ئیوہم، دلم بەرگە ی
تاریکی ناگری.

پەرە ی سیلکە یەکیش لەولاوہ ھات و گوتی:

- من عاشقی بەھارو ھەتاوم، بەھاریش بە پئی ھەتاو بەھای
نی یە، منیش ئەمەوی بیم.

... ئالەم کاتەدا چرپە ی پئی یەک، بەئاستەم بەرگوتی
دەکەوت ھەموو یان پئی دەنگ بوون و گوتی قولاخ ی چرپەکە
بوون. بۆیان دەرکەوت دەنگی پئی شەونمەکانە کە بەسەر
چیمەنەکەدا دەھاتە لایان.

یەکیک لہ شەونمەکان ھاتە پێش و گوتی:

- کاک ئاسک ئیمەش دبین.

گولە بەرۆژە پیکەنی و گوتی:

- ئیوہ چیتان لەدەست دی؟ رۆژ دوژمنی ئیوہیە. کاتیک
ھەتاو ھەلدی ھەموتان دەبنە ھەلەم.

شەونمەکە گوتی:

- سألە ھای سألە ئیمە بەسەر چیمەنەکانەوہ رزیوین،
ئەویندە لەیەک شویندا دانیشتوین، بیزار بوین، رۆژ ئیمە
دەباتە ئاسمان و رۆژ ییکی تر ئیمان پئی دەبەخشیت تازەتر
لہ ھەموو کات بە رۆژی گولە و چیمەنەکانەوہ ئەنیشین.

دوای ئەویش رۆژ دوژمنی ئیمە نی یە، رۆژ ئیمە دەبزوینی و
ژیانمان پئی ئەبەخش ی لەبەر ئەمە یە کە ئیمەش ھەموومان
دیینە شەری ھەورەپەش.

... وەنەوشە پیکەنی و گوتی:

- ئاخەر ئیوہ بەج ھیزیکەوہ دینە شەری ھەورەپەش؟

... شەونمەکان بە گوتی یەکتریان کە چریانندو دوا یی و
رویان کردە ئاسک و گوتیان: - گەل ئیمان لەدەست
دی، ئەو رۆژە ی دەچینە جەنگی ھەورەپەش نیشانیان
ئەدەین.

ئاسک مال ئاوا یی لەھاوہلەکانی کردو ھەریەک بەرەو لایەک
رۆشتن.

... بەیانی رۆژی دوا یی، کەلەشیرە سوور ھیندە بە
جووشەوہ خویندی، دلۆپیک خوین لہ گەر و یوہ ھاتەدەر،
بەلام ئەو زیاتر دەنگی لی بەرز دەکردەوہ ھاوار سکاالی

به گونی دانیشتوندا ده دا:

بگروه به رده یه کی سهر له باخه که دا به رچاو ده که وت .
هه رکه س تهوی تری خه بهر ده کرده وه . هه وره رهش له و
سه روه ده یقیراندو که لبه پیسه کانی ده رده خستن ،
چه خماخه ی شمشیره که ی چاوی کویر ده کرد . ناسکه
چکول و گوله وه نه وشه و، گوله خان و گوله به روزه و کیسه ل و
په ره سیلکه و چوله که له ناوه راستی باخه که کوپونه وه و
به گونی په کتیریاندا نه چرپاند ، دلویه شه ونمیکیش له سهر
رووه خرپنه که ی وه نه وشه ، دانیشتوو . «باش به هه موو
هینزیک یه وه خوی پان کردبووه تا شونیک ی باشتربو
هاورنیکانی دروست کات ، له م کاته دا که هه موو ناماده
بوون گورگیک ی رهش له ناکاو په یدا بوو .

... گورک که هه میسه پشتگیری هه وره رهشی ده کردو پای
هه لنده دا ، له کوپونه وه ی نه وان و ته گیر کردنیان بو چوونی
جهنگی هه وره رهش تووره بووو . چونکه نه و له تاریکیدا
باشتر نیشی خوی ده کاوسکی تیره کات . گورگه نزیک
که وته وه به تو ره یی وه گوتی :

- چی رووی داوه لیره ؟ خه جالته نابن به به شی خوتان
نارازین . تماشا که ن ، نه م باخه بی دهنگ و خاموشه تان به
چ روزه ک بردوو ؟ بهیلن با خه لک بچی به لای کاری
خرپه وه . نه م ناسکه له خو بانی په له کوئی وه هات ؟ باوکیشی
هه روه ک خوی بوو ، نه ویش نیمه ده رمان کرد ، نیستا
هه موتان نابوت نه کم .

... له ناکاو په لاماری ناسکه چکولی دا ، به لام نه و وریاتر
بوو خیرا خوی لدا ، په ره سیلکه کان رزانه سهری و به
نینوک سوور سیان کرده وه . گورگی له خوین هه لکشاو
هه ر هینده لسه لور ملی ری بگری و بوی ده رچی .

... له م کاته دا رپوی ناوباخ ته زیحیک به ده سته وه و به
وویرد خوینه وه له ولاره په یدا بوو . رپوی فیل باز که له
تاریکیدا باشتر نه توانی هیرش به رپته سهر کولانه مریشک و
هیلانسه ی بالنده کان ، له ده رکه وتنی روزه خان ده ترسا .
هیواش . . هیواش نزیک بووه ، له حاله تیکدا له ژیر لیوه وه
برته و بوله ی بوو تفیک ی رشت و گوتی :

- له خوا بترسن . شهر له گه ل هه وره ره شدا مه که ن .
هه موتان به ناگری دوزه خ نه سوتین .

ناسک گوتی :

- بو دوزه خ له مه زیاتر هه یه که وا نیمه ی تیاین ؟

نجا ناسکه ده ستیکی له چوله که کان راوه شاندا ، بی ناگا
سوویای چوله که کان هیرشیان هینایه سهر رپوی ، نه ویش
دووی بی هه بوو ، دوانی تری قهرز کردو بوی ده رچوو ،
له ترسان ته زیحکه ی لی به جی ما .

... هه یاو هویه ک بوو ، که له شیره سوورو هاورنیکانی
سروودی جهنگیان ده خونند ، بایه قوش خوی له
که لاویه کدا مه لاس دابوو له دیوانه شیره کونه کانی
حه شاریک ی دروست کردبوو . پالی دابوو ،

... بولولیش ده فته ری شیره کانی که له گه لا سینو بوو
خستبووه ژیر باخه لی په وه له په نای گولیکدا لی دانیشتوو ،
چاوه کانی خومار نه یان نواند . شهر ده سستی پی کردبوو ، کرمه
ناوریشمه کان له قوزا خه کانیان هاتبوونه ده ری و وه ک
په پورله جوانه کان له مسه روه ده فرینه نه وسه رو هه والی نه م
ده سته یان نه گه یانده نه و ده سته .

له ولاره مشکه کویره یه ک له ژیر زهوی په وه هاته ده ر له
کاتیکدا چاویلکه ره شه کانی ریک ده کردن و گوجانه که ی بهر
زهوی ده که وت . هاواری کردو پرسى :

- چی رووی داوه ؟ بوچی به م شپوه یه بی به زهویدا
نه ده ن ؟ ! ماله که متان ویران کرد ، نه وه تا سفره ی مناله کانم
په سووه له گل و خول . نه مه چی به سهر چی به وه یه ؟ بو
نایه لن بارویه ک نان به خوشی بخوین ؟ ! له ولاره وه نه وشه
به پیکه نینه وه هاواری کرد :

- نه مانه ونی روزه خان رزگار که مین .

مشکه کویره به سهر سوورمانه وه پرسى :

- روزه ! ، نه بی چ گیانه وه ریک بیت ؟ من تا نیستا ناویشی
نازانم . وه نه وشه گوتی :

- ناخر تو کویری ، به لاته وه گرنگ نی په دنیا پرووناک بیت
یان تاریک ، خوت به تاریکی گرتوو . چاکتر وایه له لای
سفره ی مناله کانت بی ، نه با خاک و خول برژی به سهر
خواردنه جوانه کانیانسا ، بر و هه ر له به یانی تا نیواری ژان
گروه نه وانه گوره که ، سهد کویری تریش بخه روه بو نه م
باخه . مشکه کویره به تو ره یی وه گوتی :

- بی دهنگ به ره زاگران ، کارت نه بی به سهر نیشی که سه وه ،
با به م گوجانه گه ردنت نه شکینم .

وهنهوشه گوتی :

- جهنابی مشکه کویر! نهو زهمانه رویی که به شیوهیه کی دی قسعت له گه لدا بکهم و پیتا هه ل بلیم و په درو به قورباتت به، ئیستا ئه بی عهیی یه کتر وا به روی یه کتریدا بدهین که له داخان و له خهفته تان دهست کهینه گریان .

نه ناکاو مشکه کویر گۆچانه که ی به ره و دهنگه که هاویشت .

... وهنهوشه ی کورته بالا خوی چه مانده وه و سه ری داخست، گۆچانه که به سه ر سهریدا رویی و له ولاره که وتوه سه ر زهوی نهو هه باو هه ردا، مشکه کویر هاواری کرد :

- ئای خه لکینه، کز! گۆچانه که م؟ ماله که م له کوئی یه؟ ئای چون نابود بووم، ئه بیچوه کانم له برسان دهرن، مال و ژنم هه یه، یارمه تیم بدهن .

... به لام دهنگی ئهم له ناو قاوو قیزی نهواندا نه ئه بیسرا . به دهستووری ئاسکه چکۆل، هه ر چوله که به ک چقلیکی له گوله سووره کان کردبووه و به دهنوکی گرتبوی .

... هه ر په ره سیلکه یه ک درکیکی تیژی هه بوو . شهونمه کان له سه ر روی وهنهوشه و گوله کان دانیشتون گوله هاواریکانی (بوقی) ناماده بوونیان لی ئه دا . «با»ش له سه ر زهوی خوی پان کردبووه و هه موویان له سه ر پشتی نهو بوون .

... به لام له و لاره قیره ی هه وره رده ش ده هات، شمشیره که ی دهر هینابوو /هه زار چاوو هه زار گوتی تیژ کردبوو، په یکه ری گه نیوی به م لاو نه ولادا نه چوو، هه وره رده ش هاواری کرد: - هه مووتان سه رگه ردان نه که م، هه مووتان ته رزه باران نه که م و ونجرو نجرتان نه که م، هه رکه سینک که مترین قسه و بچوکتزین جووله بکا، نابود ئه بی، ئای ئاسکی ناجسین، ئه بی شاخه کانت وردکه م .

... به لام ئاسک و هاواریکانی له و داره بیانه نه بوون که به و جوژه بایه به لرزن . بی یه پیرو په ککه وته کان له و کاته دا ته ماشایان نه کردو هه ل نه له رزین . لاو لاویکی ناسک که خوی له دهوری چناریکی گه وره ئالاندبوو سه ری برده په نا

گوتی چناره که وه و پئی گوت :

- له بهر چی ناچی بو یارمه تی دانی ئاسک و هاواریکانی؟ ته نها نه وه ندهت له دهست دی خوت دارزینی؟ ئاخه ر توش کاریک بکه . چنار به ناله وه گوتی :

- ئاه... له توانای من به دهره، پیر بووم .

... لاو لاو گوتی: تو ئه ته وی خوت دهر باز که ی، نه گه ر وان ی یه، ده توانی به تا قی کردنه وه کانت یارمه تیان بده ی، من ئه چم به دهری ملی هه وره رده شدا خول ده خوم تا هه ناسه ی لی ده برم .

... لاو لاو له دووره وه هاواری کرد :

- منیش له گه ل خوتان به رن، هه ی ئاسکه چکۆل، منیش وا دیمه لای هاواریکانم .

... بایسه قوش له که لاره که دا خه وتبوو له خه وه که یه بو قافییه ی شیعریک نه گه را، به بولبول خهوی به وه وه ئه دی که ده فته ره شیعریکی چاپ کردبوو . مشکه کویر به دوای گۆچانه که یدا نه گه راو بیزاری دهر نه بری گورگه که له ئازاردا نه تلایه وه و برینه کانی نه لسته وه .

مام رویی چاره رویی نه وه بوو بزانی کام ده سته یه سه ر نه که ون تا خویان له گه ل ریک خا . که له شیر سه رو دی نه خوینده وه و هیزو وه ی ده به خشی یه هاوه له کانی .

... (بوقی) هیرش لی درا . «با» که وته جو له . له پیش هه مواندا شه ونمه ناسکه کان له سه ر روی گوله وه نه وشه و گوله خان به رز بونه وه و به له شه ناسکه که یان هیواش .

هیواش به بی نه وه ی هه وره رده ش ئاگای لی چون له سه ر شمشیره که ی دانیشتن، شمشیری هه و... گرینگه ی لی هه ستاو به رز بووه، به لام شه ونمه کان باکیان نه بوو، که نه وان گیانی خویان بکه نه قوربانی له پیناوی ئازادی روژخان و رووناکی باخدا، هه ر چه نده بیچوهه کانیان سه به نیی له سه ر سه وزایی یه کانه وه سه ر دهر دین، له ریزی پیشه وه کیسه له کان، به ریز وه ستابون و سه نگره ریکیان دروست کردبو که ته رزه ی هه وره رده ش کاری تی نه ته کردن، نوره ی هیرشی چوله که کان، ئینجا په ره سیلکه کان هات که

سزاو پاك برونهوه

سهلاح عومهر

چقل و دركه كانيان له لهشى هموره رهش هه لده چه قاند،
لاو لاهه كان دهست و پنى هموره رهشيان به سستبوو خوځيان له
ملى ئالاندبوو.

... ئاسكه چكول له هموو لايه كه وه رينمايى نه كردن،
گوله به روزه كان. به خيراى دنكه كانيان به رهو چاوه كانى
هموره رهش نه هاويشتن.

... هه رچه نده هموره ش قيراندى و ددانه پيسه كانى لى
جير كردنه وه سووى نه بوو، روزه خان به پرچه
زيرينى يه كانى يه وه له پشت هموره ره شه وه دهركه وت و
پنكه نى.

... هموو هاوارى خوشيان به رز بووه، وه نه وشه ي
كورته بالا بريندار بوو، ئاسكه چكول دهويست دم و ليوه
خرپنه كانى نه و بليستيه وه ماچى بكات.

.. گوله كان و هموو كيسه ل و گوله به روزه كان و
هموو. . . هموو هاوړى شه هيده كانى خوځيان كوركدنه وه و
به يادى نه وانه وه، له سه روى باخه كه وه خانويان بو دروست
كردن، تا هموو دم بژين و له ياد نابن.

... به يانى نه و روزه كه له شيره سوور به دنگه
زولاله كه ي گورانى گوت:

نه ي روزه سووه ي نازاد

رهنگ و رووى روه خشان و،

پرچه زيرينه كه به سه رمانا په خش بكه. . .

نيمه به رامبر به و،

خوينى خوځمان لا هه رزانه. . .

نه ي روزه سود به خش،

تا نه به د ودره وشى

تا نه به د سه ركه وتوبه. . .

تا مندا له بچكوله كانمان

له داويتتا يارى بكن.

«نه وه ي جوان و پاك بى، پير و زيشه»
له زمانى پاله وانى يه كه مى چيروكه كه

پاش بينه و برده يه كى زور مه سه له به وه كرتايى هات كه بو
يهك بن. به روالهت وه كو ژن و ميرد پيكه وه به سترانه وه،
جاران، پيش به نه نجام گه ياندى پيلانه كه به خه يالى هيچ
كاميكيان نه ده هات كه وا به جوته له ژووريكى رازاوه به تهنى
به رانبه ر يهك دانيشن چونكه هه ريه كى به جووريكى جياواز
له وى تر بى ده كرده وه، راو بوچوونيان ده باره ي زور شت
جيا بوو، نه ده گه يشتنه وه يهك. بويه جوړه رقبه رايه تى و
دوژمنايه تيهك كه وته نيوانيان، هه ريه كى هه ولى ددها نه وى تر زير
بخاو خوى بينته شوړه سوارى مه يدانى نه و بوچوونه ي باوه رى
پنى يه تى، روزه ي له روزه يه كتريان خوش دهويست تا، به لام
هينده ي پنى نه چوو رقيه كى نه سستوور له شوينى
خوشه ويستى يه كه بيان روا. نه گهر جى به جى كردنى پيلانيكى